

Proefvisitatie
De Bildung Academie
Paneladvies

Datum: 22 februari 2016
Auteur: Jennifer Schijf, MSc

Inhoudsopgave

1. Samenvattend advies	3
2. Doel proefvisitatie	4
3. Beschrijving van het onderwijsprogramma	5
4. Beoogde eindkwalificaties	5
5. Onderwijsprogramma	6
6. Personeel	8
7. Voorzieningen	9
8. Kwaliteitszorg	10
9. Toetsing	10
10. Financiële voorzieningen	11
11. Gerealiseerde eindkwalificaties	12
12. Inbedding in bekostigd hoger onderwijs	12
Bijlage:	
Beoordelingskader	14

1. Samenvattend advies

De Bildung Academie (DBA) wil middels haar onderwijsprogramma zelfontplooiing en maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel bevorderen. In haar onderwijs stelt DBA interdisciplinariteit, algemene competenties en vier kerncompetenties centraal, die zij heeft vertaald in 26 eindtermen. Volgens het panel voorziet DBA met haar programma in een sterk levende behoefte aan vormingsonderwijs. Het aantal eindtermen is volgens het panel te groot en zij zijn nog wat vaag geformuleerd. DBA zou er, gezien haar focus op vorming en attitude, goed aan doen de term competenties te vermijden. Zij zou voor het opstellen en toetsen van eindtermen te rade kunnen gaan bij university colleges en het kunstonderwijs.

Studenten volgen tijdens het semester drie onderwijsmodulen. In kleine groepen komen zij 35 tot 40 uur per week bijeen. Het panel is ervan overtuigd dat DBA een sterk en inhoudelijk programma neerzet waarin zowel kennen en kunnen, als socialisatie en persoonlijke vorming een plek hebben. De koppeling met theorie- en kennisontwikkeling zou volgens het panel nog sterker kunnen. Een ander aandachtspunt is de volheid van het programma, dat het vergroten van autonomie van de deelnemende studenten mogelijk in de weg staat. DBA werkt met een groot aantal gerenommeerde docenten, die elk vanuit hun eigen rol een bijdrage leveren aan het onderwijs. Het panel is onder de indruk van het docentencorps, maar adviseert om de onderlinge rolverdeling nog eens te bekijken: mogelijk worden de gidsen in hun rol van procesbegeleider en supervisor overvraagd.

DBA streeft een 'Bildungshuis' na met voldoende variabel in te richten ruimten. Het panel beschouwt het gezamenlijke, intensieve proces dat studenten doormaken inderdaad als een van de succesfactoren van het project.

Het onderwijs wordt periodiek geëvalueerd middels evaluatieformulieren en panelgesprekken om zicht te krijgen op verbeterpunten en om ideeën op te doen. Het panel stelt vast dat DBA het onderwijs gedegen evalueert en verbeterpunten daadkrachtig oppakt. Elke module wordt afgesloten met een modulematerialisatie die via 360 graden feedback wordt geëvalueerd. Studenten verzamelen feedback en zelfreflecties in een portfolio om hier samen met docenten op te reflecteren en hun studievoortgang inzichtelijk te maken. Het panel merkt dat DBA worstelt met de wijze van toetsing van persoonlijke ontwikkeling en adviseert DBA om zich meer te spiegelen aan de beoordelingssystematiek van kunstacademies.

Momenteel wordt het onderwijs bekostigd uit de eigen bijdrage van studenten. Docenten verrichten hun werkzaamheden op vrijwillige basis. Het onderwijsprogramma zou bij inbedding in het hoger onderwijs niet volledig bekostigd kunnen worden uit de normaliter beschikbare rijksbijdrage. Het panel heeft hier geen oplossing voor; mogelijk kan met externe financiering vanuit Stichting De Bildung Academie het verschil overbrugd worden.

DBA gebruikt module-evaluaties, portfolio's, eindmaterialisaties, eindopdrachten en de verwachtingen en ervaringen van docenten om de gerealiseerde eindkwalificaties inzichtelijk te maken. Uit gesprekken met studenten en docenten blijkt dat DBA haar pretenties om persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren, waarmaakt.

Het panel twijfelt gezien de kwaliteit en de waarde van het programma niet over de vraag of DBA kan worden opgenomen binnen een instelling voor hoger onderwijs. Het panel wil benadrukken dat DBA bij inbedding in het bekostigd hoger onderwijs moet zorgen voor het behoud van de eigenheid en bijzonderheid van het onderwijsproject. Het panel heeft geen pasklare oplossing voor de vraag hoe inbedding zou moeten verlopen, maar het vindt het stellig de moeite waard samen met wo-instellingen vervolgstappen te verkennen.

2. Doel proefvisitatie

In het najaar van 2015 startte De Bildung Academie (DBA) met een onderzoek naar de vraag of het type onderwijs dat zij aanbiedt vanaf september 2016 of september 2017 zou kunnen worden erkend als studieonderdeel binnen het bekostigd wetenschappelijk onderwijs (wo) aan een van de Amsterdamse universiteiten. Uit verkennende gesprekken met de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit (VU) en het Instituut voor Interdisciplinaire Studies van de Universiteit van Amsterdam (UvA) bleek dat beide instellingen behoefte hebben aan meer inzicht in de kwaliteit van het onderwijsprogramma alvorens zij een besluit kunnen nemen over mogelijke inbedding in het reguliere wo. DBA besloot daarop experts op het gebied van onderwijsinnovatie, bestuur en management, en toetsing te benaderen voor het uitvoeren van een proefvisitatie. Het panel kreeg de opdracht mee een oordeel te geven over de kwaliteit van het onderwijsprogramma en de visie van DBA op inbedding in het bekostigd wo.

2.1 Werkwijze panel

De Bildung Academie heeft, na advies ingewonnen te hebben bij contactpersonen van de UvA en VU, een panel samengesteld bestaande uit:

Voorzitter:

- Dr. Sijbolt Noorda, oud-lid van het College van Bestuur van de VU, oud-voorzitter van het College van de Bestuur van de UvA, oud-voorzitter VSNU

Leden:

- Drs. Joyce Aalberts | onderwijskundige bij de sectie Ontwikkelingspedagogiek, Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen, VU.
- Drs. Erik Boer | algemeen directeur Amsterdam Centre for Entrepreneurship, samenwerkingsverband tussen de UvA, VU, HvA en AHK.
- Drs. Cato Cramer | coördinator honours programme ART and RESEARCH van de UvA en de Gerrit Rietveld Academie.
- Prof. dr. Gjalt de Graaf | hoogleraar Integriteit van Academisch Onderwijs bij de afdeling Bestuurswetenschappen en Politicologie, Faculteit der Sociale Wetenschappen, VU.
- Dr. Machiel Keestra | universitair docent en voorzitter examencommissie bij het Instituut voor Interdisciplinaire Studies, UvA.

Het panel werd ondersteund door een secretaris:

- Jennifer Schijf, MSc | beleidsmedewerker Institutional Research bij de Bestuursstaf, UvA.

Voor de proefvisitatie van DBA werd gebruik gemaakt van een kader dat afgeleid is van het NVAO-kader Uitgebreide Toets Nieuwe Opleidingen en dat passend is gemaakt voor het beoordelen van een onderwijsprogramma van 30 EC (zie bijlage). Op basis van een door DBA geschreven kritische reflectie en aanvullende documentatie heeft het panel zich een beeld gevormd van het onderwijsprogramma. Tijdens een bezoek aan DBA op 26 januari 2016 werd tijdens vier gespreksrondes met het kernteam, docenten en onderwijsontwikkelaars, en studenten nadere informatie verkregen over het onderwijsprogramma. Na afloop van deze gesprekken heeft het panel de bevindingen besproken. Op basis hiervan heeft de secretaris een rapport opgesteld dat door de panelleden is becommentarieerd. Het resultaat ervan is deze definitieve tekst.

3. Beschrijving van het onderwijsprogramma

3.1 Missie

De Bildung Academie is in 2015 opgericht door studenten en docenten van de Universiteit van Amsterdam (UvA), de Vrije Universiteit (VU) en de Universiteit Utrecht (UU). DBA beoogt een academisch platform te zijn dat voorziet in datgene waar bestaande universiteiten in de ogen van DBA onvoldoende aan toekomen, namelijk het gericht aandacht besteden aan persoonlijke ontplooiing van de student en het bevorderen van diens maatschappelijke verantwoordelijkheidsgevoel.

3.2 Minor

Middels deze proefvisitatie verkent DBA de mogelijkheid om een formele status als minor van 30 EC in de bachelorfase te verkrijgen binnen het bekostigd wo. Deze minor zou open komen te staan voor derdejaars bachelorstudenten afkomstig uit alle bacheloropleidingen, masterstudenten afkomstig uit alle masteropleidingen en gegadigden die middels contractonderwijs deel willen nemen. Momenteel kan DBA per semester 48 studenten bedienen.

3.3 Complementariteit

DBA constateert dat zij met haar programma voorziet in een maatschappelijke behoefte om nadruk op persoonlijke vorming van studenten te vergroten. Deze behoefte werd eerder geuit door de Onderwijsraad in het rapport 'Een eigentijds Curriculum' en de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap 2015-2025'. DBA meent dat haar programma een waardevolle toevoeging is op thema's die binnen de onderwijsvisies van de UvA en VU aan bod komen, zoals het belang van goede docenten, aandacht voor studentgericht onderwijs, integratie van kennis en praktijk en het stimuleren van een open en kritische houding.

4. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: *De beoogde eindtermen van de minor zijn wat betreft inhoud, niveau, en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan eisen die gangbaar zijn in het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs.*

Bevindingen

DBA onderstreept in haar kritische reflectie de waarde van brede zelfontplooiing voor mens en maatschappij. Waar de toekomst een open vraag is, is DBA van mening dat, naast wetenschappelijke kennis en analytisch denkvermogen, de kerncompetenties expressie, ethiek en empathie onontbeerlijk zijn om in de hedendaagse samenleving een koers te vinden. DBA heeft deze doelstellingen vertaald in eindtermen gericht op interdisciplinariteit, algemene competenties, vier kerncompetenties (Kritische analyse, Expressie, Ethiek, Empathie) en de integratie van theorie en praktijk.

Desgevraagd geeft DBA aan dat het lastig is om binnen haar onderwijsprogramma te spreken van eindtermen: DBA beoogt studenten te helpen stappen te nemen in hun Bildungsproces, maar gezien het persoonlijke karakter van het Bildungsonderwijs is het lastig en ongewenst in voor ieder gelijke termen het beoogde eindstadium te definiëren. Bildung vormt de kern van het programma; DBA heeft niet de pretentie diepgaande vakinhoudelijke kennis bij te brengen over specifieke thema's. De thema's zijn eerder een domein waarop Bildung geschiedt. Als voorbeeld noemen docenten de module Energie, waar studenten gebruikmakend van wetenschappelijke theorieën reflecteren op energievraagstukken en hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

DBA richt zich in beginsel op gevorderde wo-bachelorsstudenten (jaar 3 of hoger) en net afgestudeerde bachelors en masterstudenten. Deze keuze voor het wo is mede ingegeven door de wo-achtergrond van de oprichters en docenten. DBA vindt het belangrijk dat studenten een kritisch-analytische (wetenschappelijke)

basis hebben en bouwt hier tijdens het programma op voort. De verwevenheid met wetenschappelijk onderzoek verdient volgens docenten meer aandacht. Komend semester zullen leermeesters streven naar sterkere verankering door de inhoudelijke modulelijnen expliciet te koppelen aan wetenschappelijk theorieën.

Overwegingen panel

Het panel meent dat DBA goed gebruik maakt van de tijdgeest. Op vele plekken in het hoger onderwijs klinkt de roep om vormingselementen een plek te geven. Wat DBA precies onder Bildung verstaat blijft overigens flexibel. Het bedoelde proces heeft te maken met kennis toepassen in de praktijk en jezelf ontdekken; socialisatie en persoonsvorming. Er is vooral gekozen voor een invulling die persoonlijk en maatschappelijk vormend is. Desalniettemin was de *sense of purpose* vanaf het eerste moment duidelijk voor het panel. Alleen al daarmee voorziet DBA met haar programma in een sterk levende behoefte.

De eindtermen van het onderwijsprogramma zijn nog wat vaag omschreven; het zijn er te veel en ze zijn niet erg specifiek. In de ogen van het panel komt dat doordat ze in een mal gedrukt werden, die niet goed past bij dit type onderwijs. Het panel raadt DBA aan om de eindtermen nog eens kritisch tegen het licht te houden en te focussen op vorming en attitude en de term competenties te vermijden. Met name de Dublin Descriptor Oordeelsvorming leent zich goed om dergelijke eindtermen onder te brengen. DBA zou voorts te rade kunnen gaan bij university colleges (zoals het *personal pursuit* programma van de Universiteit Twente) en het kunstonderwijs, mede om tot een referentie voor een deugdelijke toetsing van dergelijke eindtermen of leerdoelen te komen.

De keuze voor studenten aan het eind van de bachelorfase vindt het panel een goede. Zij hebben op dat moment een grondige verdieping gehad in hun discipline zodat het een passend moment is om erop te reflecteren waar hun krachten liggen en wat hun beoogde en huidige plek binnen de maatschappij is. Het programma is zeer geschikt om de vrije ruimte in de bachelor mee in te vullen, bijvoorbeeld in de vorm van een minor. Het is ook denkbaar dat DBA zich positioneert als stage, bijvoorbeeld onder de noemer van een 'levenslab'.

5. Onderwijsprogramma

Standaard 2: De oriëntatie van de minor waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van interdisciplinariteit.

Standaard 3: De inhoud van de minor biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindtermen te bereiken.

Standaard 4: De onderwijsleeromgeving zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindtermen te bereiken.

Standaard 5: Het onderwijsprogramma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Het onderwijsprogramma van DBA duurt een semester en begint met een kennismakingsweekend en introductieweek. Vervolgens starten studenten met een vijf weken durende module uit het domein Ik & de Ander (nl. Identiteit, Overtuigingskracht of Rebelle). Na een zogenoemde 'uitloopweek', waarin studenten reflecteren op hun ervaringen, gaan zij verder met het domein De Erfschat waarbinnen zij wederom één module van vijf weken kiezen (nl. Kunst, Geld of Religie). Deze module wordt opnieuw gevolgd door een uitloopweek. Dit herhaalt zich in het derde domein Transitie, bestaande uit de modules Energie, Digitalisering en Spullen. Het semester wordt afgesloten met een zogenoemde outweek.

Het onderwijs is kleinschalig, intensief én kent verplichte aanwezigheid. In groepen van maximaal 16 komen studenten wekelijks 35 tot 40 uur bijeen. Er is een aanwezigheidsplicht van 85%. Daarnaast besteden studenten wekelijks maximaal 5 uur zelfstandig aan voorbereiding. Tijdens de gesprekken gaven zowel de leden van het kernteam als docenten en studenten te kennen dat het programma in het begin te vol bleek. Bij

de evaluatie van het eerste domein werd door de studenten gesignaleerd dat er meer tijd nodig was om te reflecteren. Hieraan is direct gehoor gegeven door DBA. Studenten hebben sindsdien een dagdeel in de week vrij en tijdens de uitloopweken wordt meer tijd ingeruimd om te reflecteren op het persoonlijke proces en het groepsproces. Ook wordt de verbinding tussen de modules explicieter gemaakt tijdens de uitloopweek en binnen de domeinen.

Studenten doorlopen gevarieerde en interdisciplinaire modules. Studenten en docenten zijn afkomstig uit verschillende (wetenschappelijke) disciplines en het delen van kennis uit de eigen discipline wordt gestimuleerd. Uit de gesprekken komt sterk naar voren dat ervaringsgericht leren centraal staat. Zo ervoeren studenten wat vorming in het leger inhoudt, organiseerden zij een workshop over zachte vaardigheden voor ingenieurs en gebruikten zij opgedane kennis over overtuigingskracht om een speech te geven in een openbare ruimte. Om integratie verder te bevorderen zal tijdens de tweede editie van DBA een lintmaterialisatie worden toegevoegd, bestaande uit een opdracht voor bijvoorbeeld de Gemeente Amsterdam. De huidige modules zullen daarom in overleg met de leermeesters ingekort worden om hiervoor plaats te maken.

De studenten en docenten vonden dat in het begin de inhoud van de modules soms te breed uitwaaierde. Voor de volgende editie is dit een aandachtspunt. De rust en concentratie in het programma zullen mede worden bevorderd door vooraf literatuur mee te geven, opdat studenten bewuster naar de modulebijeenvolgingen toewerken. Ook zal in een aantal opdrachten gericht aan reflectie worden gewerkt. De continue factor, Bildung, zal nog meer centraal gesteld worden. Ook zal met studenten gelezen en gediscussieerd worden over wat Bildung is en expliciet aan de orde worden gesteld wat zelfontplooiing en ethisch ideaal voor ieder betekenen.

DBA kent vijf typen docenten en onderwijsontwikkelaars. De leermeester is een inhoudelijk expert en waarborgt het niveau, de inhoud en de samenhang van één module. Leermeesters zijn wekelijks twee dagen/dagdelen op de onderwijsvloer aanwezig. Gastmeesters verzorgen een of meerdere keren onderwijs binnen een module. Hun achtergrond is divers: sommigen werken bij een universiteit, anderen in het bedrijfsleven of de kunsten. De gidsen hebben tijdens de module een organisatorische en mentorrol. Zij zijn intensief betrokken bij het onderwijs en reflecteren met studenten op hun academische én persoonlijke ontwikkeling. Gidsen voeren bijvoorbeeld een individueel gesprek met elke student om ideeën voor de modulematerialisatie te bespreken. Gidsen zijn veelal studenten of recent afgestudeerden. Raadgevers kunnen als coach of psycholoog ondersteuning bieden aan de gidsen. Tot slot werkt DBA met modulebouwers, dit zijn medewerkers van DBA of experts uit het vakgebied die samen een module vorm geven.

Naar aanleiding van de kritische reflectie stelde het panel de vraag of het zelfsturende aspect van het programma niet te veel in het gedrang komt door de hoge graad van begeleiding binnen het programma. Gidsen relativeerden dit risico met te zeggen dat zij geen sturende rol hebben, maar juist ruimte creëren door studenten te observeren en hen te prikkelen hun grenzen te verleggen.

Op papier lijkt in zeer beperkte mate sprake van internationalisering. Tijdens de gesprekken bleek dat er aandacht is voor dit manco. Zo organiseert DBA in het kader van het Lorentz Center in Leiden een internationale conferentie over Bildung. In de evaluaties gaven studenten ook aan de internationale component te missen. De module Religie zal in reactie daarop meer aandacht gaan besteden aan mondiale ontwikkelingen. Ook hoopt DBA in de toekomst een meer diverse studentpopulatie aan te spreken. Er zijn voornamelijk plannen om Engelstalig onderwijs aan te bieden.

Overwegingen panel

Het panel heeft zich ervan overtuigd dat DBA een sterk en inhoudelijk programma heeft neergezet, waarin zowel kennen en kunnen als socialisatie en persoonsvorming een plek hebben. De koppeling met theorie- en kennisontwikkeling zou nog sterker kunnen worden geëxpliciteerd. Tegelijkertijd vindt het panel het belangrijk dat DBA erop let dat het specifieke doel van het project beschermd wordt. Theorievorming vindt al plaats binnen de hoofddiscipline van de student. DBA beoogt juist een aanvulling daarop te zijn. Aangezien een groot aantal leermeesters en gastmeesters een aanstelling heeft in het wo, maakt het panel zich geen zorgen over de impliciete verbinding met wetenschappelijke theorie en onderzoek.

De volheid van het programma is volgens het panel een aandachtspunt. Er lijkt een spanning te bestaan tussen de (soms overvolle en te gedetailleerde) wijze waarop het programma is vormgegeven en de grotere autonomie die juist in een programma als dit aan studenten gelaten zou moeten worden. De ruimte om te reflecteren is nog wat beperkt. Zoals de voorzitter zei tijdens de terugkoppeling: *'Het programma moet van een dichtbedrukte bladzijde naar een gedicht met meer wit. Zelfontplooiing vraagt om witregels.'* Het panel hecht eraan dat studenten de ruimte krijgen, ook om verkeerde keuzes te maken. Het panel acht het waardevol Bildung nog meer centraal te stellen door bijvoorbeeld een bepaalde benaderingswijze te kiezen als uitgangspunt voor alle modules. Een voorbeeld hiervan is het *reflective judgement* model van King en Kitchener.

De kritische succesfactor van het onderwijsprogramma is de combinatie en integratie van een veelheid aan onderdelen én de intensiteit en interactiviteit van het programma. Juist deze aspecten maken dat studenten een flinke stap in hun ontwikkelings kunnen maken. Het onderwijsprogramma heeft volgens het panel dan ook grotendeels dezelfde kenmerken als het onderwijs binnen university colleges, honours programma's en kunstvakonderwijs.

Het panel observeerde met genoegen de open sfeer, het vertrouwensvolle klimaat en de prettige cultuur binnen de opleiding. Uit de gesprekken met studenten bleek dat zij hun grenzen daadwerkelijk hebben kunnen verleggen op eigen kracht en mede dankzij de betrokkenheid van de vele docenten. Ondanks de omvang van de groep docenten heeft het panel gemerkt dat er vanuit gezamenlijkheid wordt gewerkt en dat er herkenbare verbindingen tussen en binnen modules worden gemaakt. De vraag is echter wel of deze karakteristieken duurzaam zijn, op de lange duur en wanneer het programma uitgebreid wordt.

6. Personeel

Standaard 6: *Het personeel is gekwalificeerd en de omvang ervan toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van de minor.*

Bevindingen

DBA werkt samen met een groot aantal bouwers en docenten (ongeveer 140), die verschillende rollen hebben in het programma. Momenteel doen zij dit allen op vrijwillige basis. Wanneer DBA wordt ingebed binnen een reguliere wo-instelling zal het een aandachtspunt zijn hoe tegemoet te komen aan daar geldende regelgeving, zoals cao-eisen. In de beginperiode heeft DBA zelf potentiële docenten benaderd per brief. Vervolgens zijn veel docenten via via bij De Academie gekomen. Momenteel bieden geïnteresseerden zelf hun diensten aan bij DBA. Elke leermeester krijgt vooraf een gesprek met DBA waarin wordt gesproken over de kerncompetenties die DBA centraal stelt en de wijze waarop DBA deze interpreteert.

CV's van leermeesters zijn tijdens het bezoek beschikbaar gesteld aan het panel. Leermeesters hebben een gevarieerde achtergrond. Een groot aantal van hen heeft ruime ervaring in onderwijs en/of onderzoek.

Bevindingen panel

Het panel is onder de indruk van het uitgebreide, gerenommeerde en veelzijdige docentencorps. Docenten brengen elk hun eigen expertisegebied mee. Desalniettemin doet DBA er goed aan de onderlinge rolverdeling nog eens te bekijken. Het panel vraagt zich af of gidsen niet overvraagd worden in hun rol van procesbegeleider en supervisor. In het Bildungsproces gaat het niet alleen om het spiegelen van eigen ervaringen met de module, maar ook het inzetten van bredere kennis en levenservaring. De levenservaring en autoriteit van leermeesters zouden hier wellicht geschikter voor zijn dan die van de relatief onervaren gidsen.

7. Voorzieningen

Standaard 7: *De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het onderwijsprogramma.*

Standaard 8: *De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.*

Bevindingen

Momenteel maakt DBA gebruik van onderwijsruimtes en flexwerkruimtes voor het kernteam in CREA. DBA heeft een huisvestingsplan geschreven waarin zij beschrijft aan welke eisen de onderwijsruimten moeten voldoen om geschikt te zijn voor Bildungsonderwijs. Ter bevordering van de groepsdynamiek streeft De Academie naar een 'Bildungshuis' met voldoende variabel in te richten onderwijsruimten, werkruimte voor het kernteam, een grote gezamenlijk ruimte en gelegenheid tot het koken van maaltijden. Momenteel is DBA zelf op zoek naar een dergelijke ruimte binnen Amsterdam.

DBA werkt met de online leeromgeving FeedbackFruits, waarbinnen zowel communicatie tussen studenten en docenten plaatsvindt, als opdrachten en reflecties worden gedeeld en bewaard. Studenten ontvangen bij aanvang van elke module een modulestramien waarin het programma en de verwachtingen tijdens de periode worden beschreven.

De studiebegeleiding heeft een sterk persoonlijk karakter. Tijdens de modules lopen gidsen mee die het individuele proces en de groepsontwikkeling observeren. Ook wordt studievoortgang bijgehouden via een systeem van 360 graden feedback. Op verzoek van studenten zijn persoonlijke gesprekken tussen de student en de gids toegevoegd aan het programma. Tijdens deze gesprekken geven studenten bijvoorbeeld richting aan hun materialisatie. Aangezien studenten gedurende hun periode aan De Academie een heel persoonlijk ontwikkelingstraject doormaken waarbij moeilijke kwesties aan bod komen, kunnen zij indien nodig worden verwezen naar professionele coaches en psychologen.

Overwegingen panel

DBA heeft volgens het panel goed nagedacht over passende huisvesting. De haalbaarheid van deze huisvestingsplannen zal in de praktijk moeten blijken. Wel ondersteunt het panel de gedachte dat de kracht van De Academie zit in het intensieve en gezamenlijke proces dat studenten doormaken en ondersteunt zij de wens op de huisvesting hierop aan te laten sluiten.

De studiebegeleiding en informatievoorziening zijn zeer uitgebreid georganiseerd. Het panel vraagt zich ten aanzien van de begeleiding af of deze niet eerder te veel dan te weinig is. Onderdeel van het Bildungsproces moet het leren van eigen fouten zijn. Het panel vindt het daarom belangrijk dat het ontwikkelingsproces niet te veel voorgestructureerd wordt door de verschillende docenten, maar dat studenten ook hun eigen pad kunnen volgen.

8. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De minor wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

DBA evalueert het onderwijs periodiek om inzicht te krijgen in mogelijke knelpunten en om ideeën voor verbetering op te doen. Zes aspecten hebben een plek in het evaluatieproces, namelijk organisatie, inhoud, werk- en toetsvormen, studiebegeleiders, groepsdynamiek en ontwikkeling van de student. Elke module-evaluatie bestaat uit een schriftelijk evaluatieformulier en een dialoog volgens de methodiek 'world café'. Evaluatieresultaten worden verzameld en overhandigd aan modulebouwers om een module verder te ontwikkelen voor de volgende editie. Ook worden overkoepelende punten in een bestand gezet als algemene aandachtspunten voor het onderwijs. Na afloop van het gehele Bildungssemester zal eveneens een semesterevaluatie afgenomen worden.

Uit de gesprekken bleek dat DBA veel heeft geleerd van het eerste semester. Een onderwerp dat mede op basis van de evaluaties werd opgepakt is de volheid van het programma. Een ander verbeterpunt was dat studenten behoefte hadden om de vluchtigheid, die soms kan ontstaan door de vele gasten, te doorbreken door meer literatuur te lezen. Hiertoe heeft De Academie vaker vooraf literatuur meegegeven aan studenten en meer facultatieve literatuur beschikbaar gesteld. Ook voelden studenten de behoefte om vaker terug te koppelen wat er was gebeurd en hoe dit aansloot op eerdere ervaringen. Hieraan heeft De Academie gehoor gegeven door studenten aan reflectieopdrachten te laten werken.

Overwegingen panel

Het onderwijs wordt volgens het panel gedegen geëvalueerd, waarbij op een goede wijze gebruik wordt gemaakt van zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden. Tijdens de gesprekken viel het het panel op dat feedback van studenten en docenten zeer serieus wordt genomen door DBA. Het kernteam aarzelde de afgelopen periode niet om waar nodig zaken direct aan te passen. Binnen De Academie heerst een cultuur waarin men open met elkaar communiceert en men elkaar aan kan spreken op verantwoordelijkheden. Dit komt de kwaliteit van het programma ten goede.

9. Toetsing

Standaard 10: De minor beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Tijdens de eerste editie van DBA is gewerkt met een 'competentieprint': een reflectiedocument waarin de ontwikkelingen van kerncompetenties werden bijgehouden. Vanaf het tweede semester zal reflectie worden ingebed in het 'persoonlijke ontwikkelingslint'. Dit lint bestaat uit 360 graden feedback en zelfreflectie en heeft als doel studievoortgang van studenten inzichtelijk te maken.

Elke module wordt afgesloten met een modulematerialisatie. Dit kan zowel een individueel product als een groepsproduct zijn. DBA biedt een aantal opdrachten aan voor de modulematerialisatie, maar studenten kunnen in overleg met de gids voor een vrije materialisatie kiezen. De materialisatie dient in elk geval maatschappelijk relevant te zijn. De modulematerialisatie wordt beoordeeld aan de hand van 360 graden feedback. Studenten bepalen in grote mate zelf aan wie, waarover en hoe zij feedback vragen. Er is echter een aantal randvoorwaarden gesteld. Zo moet feedback altijd van meerdere personen komen en moet de student zijn of haar feedbackvraag onderbouwen.

In een online portfolio verzamelt de student gemaakte producten, ervaringen, opdrachten en modulematerialisaties, en de hierbij ontvangen feedback. Tijdens gesprekken met docenten kwam de vraag aan de orde in hoeverre het portfolio daadwerkelijk de gemaakte ontwikkeling en de reflectie hierop bevat en

niet te zeer een verzameling van losse opdrachten is. Het kernteam en docenten onderkennen dat tijdens de eerste editie van DBA nog is gezocht naar een goede manier om de reflectie plaats te laten vinden en inzichtelijk te maken. Studenten reflecteren sinds kort samen met een gids en schriftelijk op de ontvangen feedback. Hierbij staan zij stil bij de vraag hoe zij begonnen aan de module en welke ontwikkelingen zij bij zichzelf opmerken.

Gevraagd naar de rol die kennis speelt in de toetsing, laten docenten weten dat kennis weldegelijk een plek heeft in het programma en impliciet in de toetsing. In de module Kunst wordt bijvoorbeeld niet alleen aan de persoonlijke vorming gewerkt, maar leren studenten van een filmmaker en dramaturg over kijken naar kunst, het gebruik van vorm en welke aspecten relevant zijn bij de interpretatie ervan. Van studenten wordt verwacht dat zij de opgedane kennis gebruiken in hun modulematerialisatie.

In de laatste uitloopweek werken studenten aan een eindopdracht waarin zij hun doorgemaakte groei inzichtelijk maken. Het werk van studenten wordt niet becijferd en DBA is niet voornemens om dit in de toekomst te gaan doen. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat wanneer DBA wordt ingebed in het regulier wo studenten een 'aan voorwaarden voldaan' zullen krijgen, waarbij duidelijke eisen worden gesteld aan aanwezigheid, inzet en de kwaliteit van het portfolio. De mate waarin de student naar verwachting heeft gepresteerd, wordt door de betrokken docenten bepaald. De gids is bij deze besluitvorming doorslaggevend, omdat deze de student tijdens het hele proces heeft gemonitord. Als een student een module niet heeft gehaald, zal dit worden vermeld op het certificaat. Mogelijk wordt in de toekomst een aanvullende opdracht ('herkansing') toegevoegd om studenten de kans te bieden het onderwijsprogramma alsnog volledig af te sluiten.

Het panel wilde van docenten weten hoe zij aankijken tegen meer formele toetskaders en externe eisen die reguliere wo-instellingen gebruiken. Een aantal docenten heeft ervaring met deze kaders, bijvoorbeeld via honoursmodules waarin zij doceren, en ervaren de meerwaarde hiervan. De kaders bieden volgens deze docenten houvast bij het beoordelen van producten en kunnen de kwaliteit van de toetsing verhogen.

Overwegingen panel

Het portfolio leent zich volgens het panel goed om dit type onderwijs te toetsen. Het panel is positief over de mate waarin feedback en reflectie een plek hebben in het portfolio. Het panel ziet dat DBA worstelt met het toetsen van empathie en ander vormen van persoonlijke ontwikkeling, maar is van mening dat het weldegelijk mogelijk is om deze ontwikkelingen te toetsen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een ingangstoets en een eindtoets. Ook theorieën over *integrative learning* bieden aanknopingspunten om de uiteenlopende leerdoelen samen te brengen en attitude en persoonlijke ontwikkeling te volgen.

Het panel raadt DBA aan zich meer te spiegelen aan de beoordelingssystematiek van kunstacademies en de daar gevestigde praktijken te gebruiken als *bench mark*. Onderwijskundige ondersteuning vanuit bijvoorbeeld het Sandberg Instituut en ArtEZ zou in de ogen van het panel waardevol kunnen zijn. Ook raadt het panel DBA aan om mee te lopen met een beoordelingsdag op een kunstacademie.

10. Financiële voorzieningen

Standaard 11: *De Bildung Academie geeft aan studenten de garantie dat het onderwijsprogramma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.*

Momenteel wordt het onderwijsprogramma volledig bekostigd uit de eigen bijdrage van studenten. Betrokken kernteamleden, bouwers en docenten verrichten hun werkzaamheden op vrijwillige basis. Tijdens de proefvisitatie heeft DBA een begroting gepresenteerd volgens de standaarden geldend in het bekostigd hoger onderwijs. Kernteamleden, bouwers en docenten komen in dat scenario onder de cao NU te vallen en dienen

overeenkomstig te worden uitbetaald. De begroting valt in dat geval sterk negatief uit. DBA is voornemens met externe fondsen te blijven werken en partnerschappen aan te gaan via acquisitie. Onlangs heeft De Academie nog een subsidie verworven via het Sirius Programma voor excellentie en onderwijsvernieuwing in het hoger onderwijs.

Uit de gesprekken met het kernteam van DBA volgt dat men verwacht dat de kosten op den duur minder zullen worden. Zo komt een onderwijsdagdeel te vervallen door invoering van de lintmaterialisatie en zullen de ontwikkelingskosten naar verwachting afnemen. DBA rekent er echter niet op dat de begroting sluitend kan worden volgens de geldende maatstaven van de bekostigde wo-instellingen.

Overwegingen panel

Het panel worstelt met het vraagstuk hoe het onderwijsprogramma binnen standaard bekostigingsvoorwaarden is in te passen. Een kant-en-klare oplossing is niet voor handen, maar het panel acht het de moeite waard om in gesprekken met de instellingen de mogelijkheden te verkennen en in gezamenlijkheid een modus te vinden. Daarbij kan een zekere externe financiering van de Stichting De Bildung Academie mogelijk het tekort overbruggen.

11. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 12: *De minor toont aan dat de beoogde eindtermen worden gerealiseerd.*

DBA houdt scherp in de gaten of studenten de beoogde doelstellingen behalen. Na iedere module wordt met modulebouwers en de portefeuillehouder onderwijs gekeken of de gestelde doelen zijn behaald en of uitbreiding of herziening van doelen noodzakelijk is. DBA gebruikt verschillende bronnen om de doelstellingen te staven, namelijk de module-evaluatieverslagen, de portfolio's, eindmaterialisaties, eindopdrachten en de verwachtingen en ervaringen van betrokken docenten.

De eerste generatie Bildungstudenten rondt ten tijde van de proefvisitatie het onderwijsprogramma af met een eindopdracht waarin zij hun persoonlijke ontwikkeling gedurende het semester verwerken. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij tijdens het semester aan DBA hebben geleerd hoe zij thuis raken in complexe systemen, welke spelers er zijn en wat hun eigen rol binnen een systeem is. Studenten vinden het onderwijs kwalitatief hoogstaand: de colleges zijn inhoudelijk sterk, er is veel ruimte voor discussie en er worden (wetenschappelijke) artikelen gelezen en besproken. Waar zij in het reguliere wo de aansluiting met de maatschappij misten, hebben ze die juist in dit semester sterk gevoeld. Studenten zeggen zich beter te kunnen uiten, of dat nu in een debat is of in een socratisch gesprek. Zij zeggen hun idealen, waarden en drijfveren beter te hebben leren kennen. Ook hebben zij hun eigen grenzen verlegd en durven zij meer op zichzelf te vertrouwen. Een ander waardevol aspect van het onderwijsprogramma zijn de contacten die studenten hebben gelegd met een groot aantal leer- en gastmeesters.

Overwegingen panel

Volgens het panel maakt DBA haar pretenties dat studenten hun persoonlijke ontwikkeling positief stimuleren meer dan waar. In de gesprekken met docenten en studenten komen persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid als gerealiseerde eindkwalificaties sterk naar voren. Het panel noemt het programma zonder aarzelen zeer waardevol. Het onderwijsprogramma van DBA levert een bijzondere bijdrage aan het eigen leren, de ontwikkeling, vervolgstudie en toekomstige loopbaan van de student.

12. Inbedding in bekostigd hoger onderwijs

Standaard A: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op beoogde deelnemers aan de minor.*

Standaard B: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op inbedding binnen opleidingen/faculteiten.*

Standaard C: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op inbedding binnen universitaire structuren.*

Bevindingen

Zoals besproken in hoofdstuk 3 richt DBA zich primair op gevorderde wo-bachelorstudenten, ongeacht hun hoofddiscipline. Daarnaast staat De Academie open voor masterstudenten en recent afgestudeerden (zowel bachelors als masters).

De wens van DBA om ingebed te worden in het bekostigd hoger onderwijs komt vooral voort uit haar ambitie om Bildung een plek te geven in wo-opleidingen. DBA ziet zichzelf als een proeftuin voor Bildungsonderwijs en verwacht van toegevoegde waarde te zijn voor reguliere wo-instellingen die worstelen met de vraag hoe zij aan zelfontplooiing en maatschappelijke ontwikkeling kunnen werken. DBA heeft met het Ministerie van OCW gesproken over de in de Strategische Agenda gepresenteerde regelvrije zones en denkt dat haar onderwijsprogramma hier gebruik van zou kunnen maken.

DBA wil de komende periode gebruiken om samen met reguliere instellingen in kaart te brengen wat inbedding betekent. Uit de gesprekken met het kernteam blijkt dat DBA zich realiseert dat inbedding in het reguliere wo een aantal consequenties heeft voor het programma. Vooral de huidige wijze waarop een veelheid aan docenten op vrijwillige basis betrokken is bij het programma, is op dat moment niet langer mogelijk.

Overwegingen panel

Het panel twijfelt niet over de vraag of DBA kan worden opgenomen binnen een instelling voor hoger onderwijs. De kwaliteit van het programma is volgens het panel in orde en uit de gesprekken met studenten blijkt dat hun ervaringen zeer waardevol zijn. Het panel ziet een aantal risico's voor DBA, waarvan het grootste het behoud van de specifieke bijzonderheid van het onderwijsproject is. Juist de specifieke kenmerken als het intensieve en kleinschalige karakter en de ruimte voor zelfsturing door studenten zouden bij inbedding behouden moeten blijven. Het panel heeft zich de vraag gesteld of wat in zes maanden is geprogrammeerd wellicht ook tot een programma van drie maanden kan worden omgevormd om zo uitvoerbaarheid te bevorderen en schaalvoordelen te creëren.

DBA heeft sterk gedacht aan inbedding via een minor of via de vrije ruimte. Het panel vindt het programma zeer geschikt voor de vrije ruimte in de bachelor, bijvoorbeeld in de vorm van een minor. Het panel raadt De Academie echter aan ook te kijken naar andere, minder voorgedefinieerde onderwijsvormen, zoals stages of onderwijsonderdelen uit het kunstonderwijs. Volgens het panel is het in elk geval zeer de moeite waard om met wo-instellingen om tafel te gaan zitten en stap voor stap verder te gaan.

Bijlage: Beoordelingskader

1. Opzet

Voor de proefvisitatie van De Bildung Academie zal gebruik worden gemaakt van een kader dat afgeleid is van het NVAO-kader Uitgebreide Toets Nieuwe Opleidingen¹ en dat passend is voor het beoordelen van een minor van 30 EC. Op basis van een door De Bildung Academie geschreven informatiedossier, gesprekken met betrokkenen tijdens een bezoek aan De Bildung Academie en de inzage van documentatie, zal een visitatiecommissie bestaande uit collega's uit het hoger onderwijsveld een oordeel vormen over een aantal vragen, te weten:

Beoordeling kwaliteit van het programma

- Wat beoogt de minor?
- Met welk onderwijsprogramma?
- Met welk personeel?
- Met welke voorzieningen?
- Hoe wordt de kwaliteit van het programma gewaarborgd?
- Hoe wordt onderwijs getoetst?
- Worden de doelstellingen bereikt?
- Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze vragen vormen de basis voor de kwaliteitsbeoordeling van 8 verschillende onderwerpen aan de hand van 12 standaarden. Per standaard zal de visitatiecommissie zich uitspreken over de vraag of de minor wel voldoet, ten dele voldoet of niet voldoet aan de gestelde kwaliteitseis. De visitatiecommissie zal ook een oordeel geven over de kwaliteit van de minor als geheel.

Tijdens de proefvisitatie zal de commissie zich eveneens een beeld vormen over de wijze waarop De Bildung Academie inbedding in het hoger onderwijs voor zich ziet. De commissie zal een oordeel vormen over de volgende vragen:

Inbedding van het programma in het bekostigd hoger onderwijs

- Op welke groep (reguliere) studenten richt De Bildung Academie zich?
- Voor welke opleidingen/ faculteiten is deze minor wat betreft De Bildung Academie een verrijking?
- Hoe ziet De Bildung Academie inbedding in reguliere structureren voor zich (aansluiting bij onderwijsvisie van de instelling, onderzoeksprogramma's, inbedding personeel etc.)?

Deze vragen zijn vertaald in 3 standaarden. De commissie zal een uitspraak doen over de mate waarin zij de inbedding van De Bildung Academie in het bekostigd hoger onderwijs voldoende onderbouwd vindt.

2. Beoordelingskader Kwaliteit van het programma

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindtermen van de minor zijn wat betreft inhoud, niveau, en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan eisen die gangbaar zijn in het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs.

Toelichting: De beoogde eindtermen passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor; wetenschappelijk onderwijs) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij actuele, nationale en internationale normen op het gebied van onderwijs gericht op persoonlijke ontwikkeling van studenten.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Onderwijsprogramma

Standaard 2: De oriëntatie van de minor waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van interdisciplinariteit.

¹ Zie: Hoofdstuk 6 Uitgebreide Toets Nieuwe Opleidingen (TNO) uit het Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, 19 december 2014, versie 1.1: <https://nvaio.net/accreditatiestelsel-nederland>

Toelichting: De minor heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in verschillende wetenschapsdisciplines.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard 3: *De inhoud van de minor biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindtermen te bereiken.*

Toelichting: De eindtermen zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) de minor. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend onderwijsprogramma.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard 4: *De onderwijsleeromgeving zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindtermen te bereiken.*

Toelichting: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindtermen en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept. Factoren, die betrekking hebben op het onderwijsprogramma en die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard 5: *Het onderwijsprogramma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.*

Toelichting: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindtermen.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Personeel

Standaard 6: *Het personeel is gekwalificeerd en de omvang ervan toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van de minor.*

Toelichting: De feitelijk bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een wo-opleiding.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Voorzieningen

Standaard 7: *De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het onderwijsprogramma.*

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard 8: *De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.*

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Kwaliteitszorg

Standaard 9: *De minor wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.*

Toelichting: De Bildung Academie bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindtermen, het onderwijsprogramma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Toetsing

Standaard 10: *De minor beschikt over een adequaat systeem van toetsing.*

Toelichting: Dit blijkt uit de tussentijdse en afsluitende vormen van toetsing. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Financiële voorzieningen

Standaard 11: *De Bildung Academie geeft aan studenten de garantie dat het onderwijsprogramma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.*

Toelichting: De Bildung Academie presenteert een begroting waaruit blijkt dat zij over voldoende financiële middelen beschikt om het onderwijsprogramma te realiseren. Tevens wordt er een voorstel gedaan voor de wijze van financiering uitgaande van inbedding binnen het bekostigd hoger onderwijsstelsel. Indien een aanvullende bijdrage van studenten wordt gevraagd, wordt de hoogte en besteding hiervan beschreven.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 12: *De minor toont aan dat de beoogde eindtermen worden gerealiseerd.*

Toelichting: Het gerealiseerde eindniveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen en/of eindwerken.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Algemene conclusie Kwaliteit van het programma

Op basis van de kritische zelfreflectie, gesprekken met betrokkenen en inzage van documentatie komt de visitatiecommissie tot een oordeel over de vraag of de kwaliteit van de minor die De Bildung Academie aanbiedt, voldoet aan de eisen die aan minoren in het wetenschappelijk onderwijs worden gesteld.

Oordeel: positief of negatief of positief onder voorwaarden

3. Beoordelingskader Inbedding in bekostigd hoger onderwijs

Standaard A: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op beoogde deelnemers aan de minor.*

Toelichting: De Bildung Academie expliciteert op welke (reguliere) studenten zij zich richt. Ook maakt zij inzichtelijk in hoeverre deze beoogde deelnemers interesse hebben in het volgen van de minor.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard B: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op inbedding binnen opleidingen/faculteiten.*

Toelichting: De Bildung Academie expliciteert de wijze waarop zij inbedding binnen de bestaande universitaire opleidingen/faculteiten. Zij geeft ten minste haar visie op de vraag voor welke opleidingen of faculteiten deze minor een verrijking is.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Standaard C: *De Bildung Academie heeft een heldere visie op inbedding binnen universitaire structuren.*

Toelichting: De Bildung Academie expliciteert de wijze waarop zij inbedding binnen de bestaande universitaire structuren voor zich ziet. Zij geeft haar visie op ten minste de volgende aspecten: aansluiting bij bestaande onderwijsvisies van beoogde instellingen, aansluiting bij bestaande onderwijs- en/of onderzoeksprogramma's en inbedding personeel.

Oordeel: Voldoet wel, voldoet ten dele of voldoet niet.

Algemene conclusie Inbedding in bekostigd hoger onderwijs

Op basis van de kritische zelfreflectie, gesprekken met betrokkenen en inzage van documentatie komt de visitatiecommissie tot een oordeel over de vraag of De Bildung Academie een voldoende heldere visie heeft op de wijze waarop haar activiteiten kunnen worden ingebed in het bekostigd hoger onderwijs.

Oordeel: positief of negatief of positief onder voorwaarden

4. Samenstelling visitatiecommissie

De proefvisitatie wordt uitgevoerd door een commissie bestaande uit ten minste vier commissieleden, die werkzaam zijn (geweest) in het wetenschappelijk onderwijs. De commissieleden brengen bestuurlijke, inhoudelijke en onderwijskundige expertise met zich mee. De visitatiecommissie wordt ondersteund door een secretaris, die formeel geen onderdeel uitmaakt van de commissie. De secretaris begeleidt het visitatieproces en schrijft het eindrapport.

Samenstelling commissie:

- Sijbolt Noorda (voorzitter, bestuurlijke expertise)
- Gjalte de Graaf (domein academische vorming)
- Erik Boer (domein ondernemerschap)
- Cato Cramer (domein kunst)
- Joyce Aalberts (onderwijskundige)
- Machiel Keestra (toetsdeskundige, beperkt beschikbaar, aanwezig bij gesprek toetsing)

Secretaris: Jennifer Schijf

4. Informatiedossier

De Bildung Academie stelt ter voorbereiding op de proefvisitatie een informatiedossier samen, waarin zij nagaat in hoeverre zij aan de hierboven gestelde standaarden voldoet. Het informatiedossier volgt de gestelde standaarden en omvat maximaal 15 bladzijden. Daarnaast is het mogelijk bijlagen toe te voegen, zoals moduleomschrijving, een begroting etc. Uiterlijk 4 januari levert De Bildung Academie het dossier aan.

5. Voorbereiding visitatiecommissie

De visitatiecommissie leest zich in aan de hand van het informatiedossier. Commissieleden vormen afzonderlijk een eerste beeld van de opleiding en stellen per standaard een korte schriftelijke reactie op, die zij uiterlijk 18 januari aan de secretaris zenden. De secretaris bundelt de reacties en verspreidt deze onder de commissie, zodat voorafgaand aan het locatiebezoek helder wordt op welke onderdelen nader onderzoek nodig is.

6. Locatiebezoek

Op 26 januari 2016 zal het visitatiecommissie een bezoek brengen aan De Bildung Academie en met betrokkenen in gesprek gaan over het onderwijsprogramma. De dag start met een besloten overleg waarin de commissieleden hun eerste oordelen uitwisselen en tot vragen komen voor tijdens de gesprekken met afgevaardigden vanuit de opleiding. Hierna volgen vier gesprekken en indien nodig een vijfde waarin onduidelijkheden opgehelderd kunnen worden. Na afloop van de gesprekken met betrokkenen loopt de commissie in een besloten overleg alle standaarden na en wordt per standaard een onderbouwd oordeel gevormd. Aan het eind van de dag koppelt de voorzitter van de commissie de eerste bevindingen terug aan (vertegenwoordigers van) De Bildung Academie.

De Bildung Academie zorgt voor een passende locatie waar de commissie ten minste beschikt over een ruimte waar zij in beslotenheid kan overleggen én waar gesprekspartners kunnen worden ontvangen (+/- ruimte voor 12 personen). Daarnaast verzorgt de Bildung Academie koffie en thee en een eenvoudige lunch.

7. Programma locatiebezoek

Het voorgestelde programma is:

9.15 - 10.30u	Aankomst en besloten overleg commissie + inzage documentatie
10.30 - 11.15u	Gesprek met bestuur/organisatie/initiatiefnemers
11.15 - 12.15u	Gesprek over kwaliteitszorg en toetsing
12.15 - 13.00u	Besloten lunch + inzage documentatie
13.00 – 13.45u	Gesprek met docenten
13.45 - 14.30u	Gesprek met studenten
14.30 - 16.00u	Besloten overleg commissie (indien nodig kan een extra gesprek met bestuur/organisatie worden aangevraagd)
16.00 - 16.15u	Korte terugkoppeling eerste bevindingen

7. Adviesrapport

De secretaris van de visitatiecommissie stelt een adviesrapport op, waarin per standaard het onderbouwde oordeel van de commissie wordt weergegeven. Een concept versie van het rapport wordt aan de commissieleden voorgelegd. Wanneer het rapport wat betreft de commissie gereed is, wordt het voorgelegd aan De Bildung Academie. Zij wordt in staat gesteld feitelijke onjuistheden te corrigeren. Het definitieve rapport wordt medio februari aan De Bildung Academie verzonden.

8. Verplichte documentatie

Voorafgaand aan de proefvisitatie verstrekt De Bildung Academie een informatiedossier waarin zij aangeeft in hoeverre het onderwijsprogramma aan de gestelde standaarden voldoet. Daarnaast stelt De Bildung Academie een aantal documenten beschikbaar, die op de dag van de proefvisitatie door het commissie kunnen worden ingezien. Het gaat om ten minste de volgende documenten:

- Managementinformatie, waaronder instroom (type vooropleiding, aantallen), uitstroom (hoeveel studenten ronden het programma af), staf-studentratio
- Overzicht van al het personeel, inclusief CV's en vermelding academische graden, omvang van de functie, type aanstelling
- Beschrijving toelatingsprocedure + toelatingsdossiers (evt. geanonimiseerd)
- Inhoudsbeschrijving van programmaonderdelen met leerdoelen (gekoppeld aan de eindtermen), werkvormen, toetsing, literatuur, docent en studiepunten
- Gemiddeld aantal contacturen per week
- Voorbeelden van studiemateriaal, zoals artikelen, boeken etc.
- Voorbeelden van toetsen/eindwerken (opdrachtomschrijving)
- Voorbeelden van beoordelingscriteria en normering
- Voorbeelden van ingeleverde toetsen/eindwerken (inclusief beoordeling)
- Documentatie over studenttevredenheid, bijv. evaluatieresultaten